

Lovforslag nr. L 76. Fremsat den 14. november 1980 af miljøministeren

Forslag

til

Lov om tilskud til nedbringelse af okkergener i vandløb

§ 1. Denne lov har til formål at etablere en tre-årig forsøgsordning til nærmere afklaring af problemerne omkring udledning af okker i vandløb, søer eller havet i forbindelse med jordbrugserhvervenes afvandsings- og dræningsprojekter.

§ 2. Inden for beløbsrammer, der fastsættes på de årlige bevillingslove for finansårene 1981-1983 kan der:

- 1) af miljøstyrelsen afholdes udgifter til gennemførelse af en undersøgelse med henblik på at tilvejebringe grundlag for en mere permanent ordning, og
- 2) ydes støtte til dækning af udgifterne ved gennemførelse og drift af anlæg og andre foranstaltninger til imødegåelse af okkerskader på vandløb, søer eller havet i forbindelse med jordbrugets afvanding og dræning.

Stk. 2. Den del af en beløbsramme, der ikke udnyttes i et finansår, kan overføres til et følgende finansår.

§ 3. Miljøstyrelsen træffer afgørelse i sager om støtte efter § 2, nr. 2. Miljøstyrelsens af-

gørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Stk. 2. Miljøstyrelsen fastsætter, hvilke rensningsforanstaltninger der skal udføres som vilkår for støtte.

§ 4. Miljøministeren kan efter forhandling med landbrugsministeren fastsætte regler om ydelse af støtte efter § 2, herunder om:

- 1) hvilke projekter der er berettiget til støtte,
- 2) hvilke oplysninger der af ansøgeren skal tilvejebringes med henblik på behandling af ansøgning om støtte,
- 3) amtsrådenes deltagelse i behandling af sagerne, og
- 4) samordning af fremgangsmåde for ansøgning om støtte i henhold til denne lov og fremgangsmåde for ansøgning om tilskud i henhold til lov om tilskud til dræning og vanding.

§ 5. Loven træder i kraft den 1. januar 1981.

§ 6. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelig bemærkning

1. Baggrund

Afstrømning fra og afvanding af visse arealer i Danmark kan medføre tilførsel af sure og/eller jernholdige forbindelser til vandløb, søer og havet.

Disse gener vil først og fremmest optræde i områder, hvor jorden har et højt indhold af visse jernforbindelser. Ved afvanding af disse arealer kan ilt få lettere adgang til de jernholdige lag. Derved kan sure og/eller jernholdige forbindelser gøres mere tilgængelige for udvaskning og tilførsel til vandløb og søer.

De jernholdige forbindelser kan sammen med vandets surhed have skadelig indflydelse på vandløbets planter og dyr. Der kan dels være en direkte giftvirkning, dels kan føde- og gydemuligheder ødelægges.

Det er amtskommunerne, der er ansvarlige for vandkvaliteten i vandløbene. Ved den foreløbige recipientkvalitetsplanlægning, der indgår i regionplanlægningen, angiver amtsrådet hvilken foreløbig vandkvalitet, der ønskes opnået og fastholdt i vandløbet.

Efter anmodning fra miljøministeriet nedsatte miljøstyrelsen i 1979 en arbejdsgruppe med repræsentanter fra landbrugsministeriet, dambrugerforeningen, landboorganisationerne, Hedeselskabet, fiskeriministeriet, Danmarks Naturfredningsforening, amtsrådsforeningen og Danmarks Geologiske Undersøgelse.

Arbejdsgruppens kommissorium var bedst muligt at belyse følgende spørgsmål:

- Hvilket okkerindhold kan vandløb tåle, afhængigt af amtsrådets vandkvalitetsplan?
- Hvilke arealer indebærer risiko for okkerforurening (type, beliggenhed, størrelse)?
- Hvilke praktiske og tekniske muligheder findes for at reducere okkerproblemer (ændret afvanding/rensning/ændret afløb)?
- Hvilke undersøgelser af jordbund og vandløb bør gennemføres, forinden drænprojekter igangsættes?

- De privat- og samfundsøkonomiske aspekter, herunder mulige støtte- og garantiordninger og beskæftigelse.

Gruppens arbejde afsluttedes medio august 1980 med afgivelsen af en redegørelse.

Det fremgår af arbejdsgruppens redegørelse, at en meget grov afgrænsning af de områder, hvor okkerproblemer vil kunne opstå, viser, at disse vil kunne forekomme inden for et areal på 500.000 til 800.000 ha. Inden for dette areal er dyrkningsmulighederne for 200.000-300.000 ha i særlig grad afhængige af, at afvandingstilstanden opretholdes. Arealerne ligger hovedsagelig i Jylland.

Det areal, inden for hvilket okkerproblemerne kan forventes at have en sådan størrelse, at der er behov for indgreb, er dog væsentligt mindre, formentlig af størrelsesordenen 30.000 ha. Skønt den nøjagtige beliggenhed af disse arealer først kan forventes nøjere kortlagt i løbet af de næste ca. 2 år, vil det i reglen være muligt i forbindelse med et konkret afvandingsprojekt ved lokale undersøgelser at afgøre, om man befinder sig inden for det indgrebskrævende areal. For at spare tid og omkostninger er det mest hensigtsmæssigt at foretage disse undersøgelser samtidig med projekteringen af drænprojektet.

Der findes i dag visse om end begrænsede erfaringer med hensyn til indgreb mod skadelige okkerudledninger. En række dambrugere har igen en årrække indhøstet erfaringer i forbindelse med installation af kalkmøller til imødegåelse af skadelige okkerudledninger i dambrugene. En række andre indgreb har været afprøvet forsøgsvis. Det drejer sig bl. a. om dybdenedpløjning af kalk.

2. Den fremtidige ordning

Efter § 17 i lov om miljøbeskyttelse må »stoffer«, der kan forurene vandet, ikke tilføres vandløb, søer eller havet eller oplægges så nær herved, at der kan være fare for, at de skylles ud deri. Efter miljøministeriets opfattelse er der ikke ved denne bestemmelse tilsigtet en begrænsning i adgangen til at gennemføre almindelige landbrugsmæssige drænings- og afvandingsanlæg efter vandløbslo-

vens bestemmelser. Dette indebærer, at okkerudskillelse i forbindelse med afvandings- og dræningsanlæg, ikke er omfattet af bestemmelsen.

Ministeriet er derfor instillet på, i overensstemmelse med okkerudvalgets redegørelse ved nærværende lovforslag at etablere en forsøgsordning og i forbindelse hermed søge hjemmel til af statskassen at dække udgifterne ved gennemførelsen af foranstaltninger, der skal tjene til okkerbekæmpelsen.

Som det fremgår af det foranstående, er det i dag usikkert, hvilke indgreb der skal foretages for at sikre sig mod skader i vandløbene.

I indstillingen fra okkerudvalget har man sammenfattende anført, at usikkerhederne drejer sig om følgende punkter:

1. Den præcise beliggenhed af de arealer, der ved afvanding antages at afgive så meget okker, at bekæmpelse er påkrævet (de indgrebskrævende arealer).
2. De forskellige okkerbekæmpelsesmetoders effektivitet, praktiske drift og omkostninger.
3. Hvilke grænseværdier der skal fastsættes for jernforbindelser for at sikre, at recipientmålsætningen ikke tilsidesættes.

Det er derfor hensigten med den foreslåede lov at etablere en midlertidig 3-årig forsøgsordning med henblik på at tilvejebringe erfaringsgrundlaget vedrørende disse spørgsmål, før en eventuel mere permanent ordning etableres. Til at forestå denne forsøgsordning nedsættes en styringsgruppe med repræsentanter fra landbrugs-, fiskeri- og miljøministeriet samt de berørte organisationer. Styringsgruppens opgaver vil være

- at udarbejde retningslinier for behandling af afvandingssager inden for det område, hvor afvanding må befrygtes at medføre uacceptable okkerbelastninger i forhold til de af amtsrådene udarbejdede foreløbige recipientkvalitetsplaner,
- at udarbejde retningslinier for anvendelsen af de givne bevillinger,
- til brug for miljøstyrelsens afgørelse at vurdere konkrete projekter med hensyn til egnethed, økonomi m. v.,
- at modtage information om okkerbekæmpelsesmetodernes effektivitet, drift, omkostninger m. v.,
- at opsummere resultatet af forsøgsordningen og på baggrund heraf i givet fald udarbejde forslag til en mere permanent ordning.

Der etableres 2 undergrupper under styringsgruppen.

En »teknisk« undergruppe, der i samarbejde med de pågældende amtsråd skal vurdere og rådgive om den okkerbekæmpelsesforanstaltning, der i det konkrete drænprojekt vil være mest hensigtsmæssig, set i forhold til den gældende recipientkvalitetsmålsætning. Denne gruppe skal endvidere følge foranstaltningerne og deres effekt i recipienten.

En »kortlægningsgruppe«, der på baggrund af et undersøgelsesprogram skal stå for kortlægningen af de indgrebskrævende okkerarealer. Medlemmerne af denne gruppe skal udover fra miljøstyrelsen komme fra bl. a. landbrugsministeriets arealdatakontor og Danmarks Geologiske Undersøgelse samt eventuelt fra andre interesserede styrelser og berørte amtskommuner. Gruppen kan suppleres med eksperter fra Hedeselskabet, universiteter og højere læreanstalter. Formålet med denne gruppes arbejde er igennem kortlægningen af de indgrebskrævende arealer at indsnævre usikkerheden om, hvilke områder der i givet fald bør omfattes af en mere permanent »okkerordning«, således at der opnås en reduktion i antallet af afvandingssager, der skal forelægges miljøstyrelsen, hvilket vil indebære en væsentlig administrativ forenkling.

Indtil kortlægningen af de indgrebskrævende arealer er tilvejebragt, er følgende fremgangsmåde til behandling af støttesager mulig:

De fleste indgrebskrævende arealer forventes at være lokaliseret i dele af følgende jyske amtskommuner:

Sønderjyllands amtskommune
Ribe amtskommune
Ringkøbing amtskommune
Viborg amtskommune
Nordjyllands amtskommune.

I disse amtskommuner skal efter en nærmere geografisk afgrænsning alle projekter, der udarbejdes med henblik på ansøgning om støtte efter lov om tilskud til dræning og vanding, i forbindelse med de traditionelle forundersøgelser også indeholde en vurdering med hensyn til, om der kan forventes væsentlige okkerudledninger ved projektets etablering.

Ansøgninger om tilskud til dræningsprojekter i disse områder skal vedlægges fornødne jordbundsanalyser. Såfremt det fremgår af sagen, at projektet vil medføre okkerproblemer, f. eks. fordi det frie pyritindhold er mere end 0,5 pct., vil landbrugsministeriet videresende ansøgningskømaet til miljøstyrelsen. Miljøstyrelsen orienterer landbrugsministeriet om, hvorvidt dræningsprojektet omfat-

tes af forsøgsordningen og hvilke (miljømæssige) vilkår, der i givet fald stilles i forbindelse med støtten til okkerbekæmpelse.

Miljøministeriet vil snarest muligt efter vedtagelsen af lovforslaget optage forhandlinger med landbrugsministeriet og de kommunale organisationer om tilrettelæggelsen af en hensigtsmæssig sagsbehandling.

For de projekter, for hvilke der i henhold til denne lov skal udarbejdes forslag til okkerbekæmpelse, dækkes udgifterne til fremskaffelsen af disse forslag af de midler, der er afsat i henhold til loven. Forslagene skal være ledsaget af oplysninger om udgifter til etablering og driftsudlæg.

Som nævnt, vil den her beskrevne fremgangsmåde gælde for fem jyske amtskommuner. I de tilfælde, hvor det ved udarbejdelsen af projekter i den øvrige del af landet skønnes, at der er risiko for okkergener i forbindelse med etablering af dræningsprojekter, kan der efter ansøgning ske en behandling af sagen på tilsvarende måde, som beskrevet for sager fra de fem jyske amtskommuner. I særlige tilfælde, hvor det skønnes af betydning for forsøgsordningen, kan der bevilges støtte til etablering af afhjælpningsforanstaltninger mod okkergener ved eksisterende afvandinger.

Det er tidligere nævnt, at det er amtskommunerne, der er ansvarlige for vandkvaliteten i vandløbene, og at det er den amtskommunale recipientkvalitetsplanlægning, som angiver hvilken vandkvalitet, der ønskes opnået og fastholdt i vandløbet. I hvilket omfang, der derfor i det konkrete tilfælde er behov for indgreb mod okkergener, afhænger derfor af den for den pågældende recipient fastsatte kvalitetsmålsætning. Amtskommunerne må derfor inddrages i administrationen i henhold til denne lov, dels generelt i forbindelse med kortlægningsarbejdet, dels i den konkrete sag, således at der for eksempel kan blive taget stilling til, om udledningen uden iværksættelse af særlige foranstaltninger vil kunne forventes at være uden eller med begrænset og acceptabel skadevirkning (f. eks. på grund af udledningens forventede ringe vandføring i forhold til recipientens vandføring, eller på grund af, at der ikke stilles særligt krævende målsætning for recipienten). I denne forbindelse bemærkes, at der under tiden gennem en hensigtsmæssig tidsmæssig disponering af afvandingen i forhold til en recipient og andre udledninger til denne vil kunne sikres, at recipienten ikke overbelastes, hvorved afhjælpende foranstaltninger vil kunne undgås.

Ved miljøministeriets vurdering af ansøgninger efter denne lov skal der i øvrigt tages hensyn til,

om sagen er rimeligt oplyst, herunder om investeringen og driften af foranstaltningerne ligger på et rimeligt omkostningsniveau i forhold til den miljømæssige nytte ved gennemførelse af rensningsforanstaltningerne, om der er rimelig sikkerhed for, at de projekterede foranstaltninger vil være tilstrækkeligt effektive mod okkerskader, og om der for det pågældende år resterer midler til finansiering af projektet. Der bør i de enkelte sager konkret tages stilling til, om der ved recipienten findes interessenter, der uanset afhjælpningsforanstaltningerne vil kunne blive påført skader.

Når en afvanding er iværksat, foretager amtsrådet i fornødent omfang overvågning af foranstaltningernes virkning, herunder virkninger på recipienten. Indberetning sker regelmæssigt til »den tekniske undergruppe«. Miljøstyrelsens ferskvandslaboratorium vil kunne bistå amtsrådene ved tilrettelæggelse af overvågningen.

De af »kortlægningsgruppen« foretagne fastlæggelser af indgrebskrævende arealer, hvor foranstaltninger fremtidigt skal træffes for at undgå okkergener, stilles til rådighed for miljøstyrelsen, amtsrådene og andre, således at man lettere kan definere de områder, inden for hvilke der er behov for foranstaltninger.

På grundlag af arbejdet i undergrupperne udarbejder »styringsgruppen« forslag til en permanent ordning, der skal afløse den midlertidige støtteordning baseret på nærværende lov. Herunder må der tages stilling til den eventuelt fornødne fortsatte driftsstøtte, der måtte være nødvendig for anlæg, der er iværksat på grundlag af denne lov.

3. Forholdet til anden lovgivning.

Lov om tilskud til dræning og vanding.

Lovforslaget åbner mulighed for, at der af statskassen kan ydes tilskud til dækning af udgifterne ved foranstaltninger, som i medfør af forslaget foretages til imødegåelse af skadelig udledning til vandløb af okkerholdigt drænvand.

I medfør af § 1 i lov om tilskud til dræning og vanding, jfr. lovbekendtgørelse nr. 606 af 11. december 1975, således som loven er ændret ved lov nr. 473 af 14. september 1977, kan landbrugsministeren give tilsagn om tilskud til bl. a. dræningsarbejder på jordbrugsbedrifter. Tilskuddet udgør for tiden 25 pct. af dræningsudgiften, men landbrugsministeren vil i denne folketingssamling fremsætte forslag om ændring af lov om tilskud til dræning og vanding, hvorefter bl. a. tilskuddet foreslås sat op til 33 1/3 pct.

Lov om tilskud til dræning og vanding har til formål at fremme vedligeholdelse og forbedring af jordbrugsbedrifterne i dyrkningsmæssig henseende.

Det foreliggende lovforslag må ses i forlængelse af ovennævnte lov, idet der gives mulighed for dækning af udgifterne ved gennemførelse af foranstaltninger, der ikke er nødvendige af hensyn til afvanding af landbrugsarealer, men som af miljømyndighederne som led i forsøgsordningen ønskes foretaget til imødegåelse af skadevirkning i vandløbene fra okker som vilkår for støtten, jfr. lovforslagets § 2, stk. 2.

Der skal således indenfor de indgrebskrævende områder tages stilling til et afvandingsprojekt såvel i medfør af lov om tilskud til dræning og vanding som i medfør af lovforslaget. Det er derfor hensigtsmæssigt, at der sker en tæt koordinering af behandlingen af dræningsager indenfor de indgrebskrævende områder.

For at opnå den mest hensigtsmæssige behandling af disse sager, vil afvandingsprojekter beliggende i det indgrebskrævende område, og hvortil der søges om tilskud efter loven om tilskud til dræning og vanding i forsøgsperioden blive forelagt miljøstyrelsen med henblik på, at »styringsgruppen«, eventuelt efter høring af amtsrådet, kan tage stilling til foranstaltninger mod udledning af okker i de konkrete tilfælde. Miljøministeriet vil snarest muligt efter vedtagelsen af lovforslaget optage forhandlinger med landbrugsministeriet og de kommunale organisationer om den nærmere afgrænsning af de projekter, der skal forelægges miljøstyrelsen i forsøgsperioden.

I det forslag til ændring af lov om tilskud til dræning og vanding, som landbrugsministeren vil fremsætte, foreslås en bestemmelse, hvorefter landbrugsministeren af de for finansårene 1981 til 1985 fastsatte rammebeløb kan anvende i alt indtil 2 mill. kr. til at gennemføre en undersøgelse af jordbrugets afvandingsbehov efter nærmere af landbrugsministeren fastsatte retningslinjer. Det fremgår af bemærkningerne hertil, at de områder, der har et potentielt afvandingsbehov, tænkes analyseret på en sådan måde, at det bl. a. er muligt at skabe sig en viden om, i hvilket omfang gennemførelsen af dræningsarbejdet må antages at medføre konflikt med hensyn til vandløbenes og de øvrige vådområders økologiske tilstand.

Miljøministeriet finder det i den forbindelse væsentligt, at landbrugsministeriets undersøgelse koordineres med den kortlægning af de okkerpotentielle arealer, som er foreslået af »okkerudvalget«, i perioden 1981-83, idet denne kortlægning skal danne grundlag for overvejelser vedrørende

udarbejdelsen af forslag til en mere permanent administrationsordning for løsningen af problemerne med hensyn til okker i forbindelse med afvanding til afløsning af den ved nærværende lovforslag foreslåede midlertidige forsøgsordning.

Vandløbsloven

Lovforslaget omfatter jordbrugserhvervenes afvandingsprojekter.

Lovforslaget finder anvendelse på såvel afvandingsprojekter, der er omfattet af vandløbslovens § 3, som projekter der forudsætter godkendelse efter vandløbslovens kapitel VI om regulering m. v. af vandløb og kapitel IX om udpumpningsanlæg. Forslaget finder anvendelse på afvandingsprojekter m. v. i tilknytning til alle vandløb, herunder også de vandløb, der ikke er omfattet af vandløbsloven, jfr. lovens § 1 (enkeltmandsvandløb).

Naturfredningsloven

Afvandingsprojekter, som indebærer ændringer af det åbne forløb (uddybning, regulering m. v.) af offentlige og visse private vandløb samt ændringer af naturlige søers tilstand, må kun iværksættes med tilladelse fra amtsrådet, jfr. naturfredningslovens § 43. Det skal i denne forbindelse understreges, at det forhold, at der efter lovforslaget er truffet afgørelse om, hvilke foranstaltninger der skal udføres som vilkår for ydelse af støtte efter forslaget, ikke fritager for at søge om tilladelse efter naturfredningslovens § 43.

Vandforsyningsloven og miljøbeskyttelsesloven

Lovforslaget finder ikke anvendelse på projekter til bortledning af vand omfattet af bestemmelserne i kap. 5 i vandforsyningsloven, ligesom forslagens bestemmelser ikke finder anvendelse i forbindelse med afvanding fra de virksomheder (bortset fra jordbrugserhvervets), der er omfattet af miljøbeskyttelseslovens godkendelsesordning, jfr. listen i bilaget til loven.

4. Notifikation for EF-Kommissionen

Lovforslaget skal notificeres for EF-Kommissionen.

5. Forslagets økonomiske, beskæftigelsesmæssige og administrative konsekvenser

a. Statslige udgifter

Som led i regeringens beskæftigelsesplan 1981 er der afsat 5 mill. kr. i 1981 til gennemførelse af en forsøgsordning med støtte til nedbringelse af okkergener i vandløb. Det er forudsat, at forsøgs-

ordningen løber i en periode på 3 år, og at der i denne periode skal afholdes statslige beløb til ordningen. Miljøministeriet har på finansloven 1981 søgt om 5 mill. kr. til formålet og agter på finanslovene for 1982 og 1983 at søge en tilsagnsramme afsat til gennemførelse af projektet.

Omkostningerne ved gennemførelsen af lovforlaget vedrører først og fremmest foranstaltninger, der som led i forsøgsordningen gennemføres til okkerbekæmpelse, herunder udarbejdelse af forslag til og etablering og drift af de pågældende foranstaltninger, samt tilrettelæggelse og styring af forsøgsordningen. Hertil kommer især i forsøgsperiodens første to år en udgift i forbindelse med kortlægningen af de arealer, der kræver indgreb.

En nøjagtig angivelse af omkostningerne er vanskelig, bl. a. fordi man ikke med sikkerhed kan forudsige antallet af projekter, der er omfattet ordningen. Hertil kommer, at bekæmpelsesmetoderne og dermed omkostningerne vil variere fra projekt til projekt.

Som tidligere anført fremgår det af »okkerudvalget«s redegørelse, at okkerproblemer vil kunne forekomme inden for et areal på skønsmæssigt 500.000 til 800.000 ha. På baggrund af den hidtidige drænaktivitet anslår »okkerudvalget« omfanget af ny- og omdræninger i de kommende år til omkring 1.400 ha årligt. Det svarer med et gennemsnit på 6-7 ha pr. dræning til ca. 200 enkeltprojekter. Det vil dog langt fra være nødvendigt at etablere okkerbekæmpelsesforanstaltninger i forbindelse med alle disse projekter. Bl. a. er vandløbene i en række tilfælde i stand til at absorbere det uledte okker, og hertil kommer, at omdræningerne, hvor der kun i begrænset omfang forekommer nye okkerudvaskninger, udgør en relativt stor del af den samlede dræningsaktivitet.

Udgifterne i forbindelse med forsøgsordningen til udarbejdelse af forslag og til etablering og drift af okkerbekæmpelsesforanstaltninger kan overlagsmæssigt i forsøgsperiodens første år opgøres til godt 3,5 mill. kr. Under forudsætning af, at der i de følgende to år til bekæmpelsesforanstaltninger samlet kan afsættes omkring 10 mill. kr., vil udgiften i forsøgsperiodens andet år – hvor hovedvægten af aktiviteterne må antages at ligge – beløbe sig til knap 7 mill. kr., og i det tredje år – hvor aktiviteten igen påregnes at falde – til godt 3 mill. kr.

Til administration af forsøgsordningen vil der i miljøstyrelsen være behov for 1 AC-stilling i hele den 3-årige forsøgsperiode. Den pågældende skal bistå dels »styringsgruppen«, dels den »tekniske« undergruppe med samtlige de opgaver, der for disse grupper er skitseret under pkt. 2 om den

fremtidige ordning. Også miljøstyrelsens ferskvandslaboratorium må afse ressourcer i forbindelse med forsøgsordningens gennemførelse, bl. a. i forbindelse med et samarbejde med amtskommunerne omkring konkrete projekter. Dette merforbrug af arbejdskraft forudsættes at kunne holdes inden for den eksisterende personalenormering.

Den gennemsnitlige lønudgift til en AC-stilling er på årsbasis 135.000 kr., hvortil kommer øvrige administrationsomkostninger på 50 pct. heraf. Til administrationen af forsøgsordningen vil der således i alt være behov for 200.000 kr. årligt.

Kortlægning af de indgrebskrævende arealer forudsættes som tidligere nævnt tilrettelagt af en særlig kortlægningsgruppe, der nedsættes i miljøstyrelsens regie. Det praktiske arbejde tænkes i vidt omfang udført af landbrugsministeriets arealdatakontor i samarbejde med bl. a. miljøstyrelsen og Danmarks Geologiske Undersøgelse. Der vil herved blive draget omsorg for, at der sker fornøden koordinering med de kortlægningsopgaver af jorder med behov for afvanding, der er forudsat i forslag til lov om ændring af lov om tilskud til dræning og vanding.

Kortlægningsarbejdet skønnes at kunne gennemføres på 2 år. Hertil kommer en afsluttende bearbejdning af materialet i forsøgsperiodens 3. år. Arbejdet vil formentlig bestå dels af en ekstensiv, dels af en intensiv fase. I den ekstensive fase vil indgå i størrelsesordenen 3.000 prøveudtagninger med studier af den pågældende jordprofil med karakteristiske bestanddele etc., spredt i et grovmasket net over Jylland. Derved kan der opnås et indblik i den regionale fordeling af pyritholdige arealer.

Den intensive fase omhandler mere detaljerede studier af samspillet mellem forskellige jordtyper, deres arealmæssige udbredelse og deres pyritindhold. Der vil til denne del af projektet skønsmæssigt blive opboret mellem 1.000 og 2.000 profiler. Undersøgelsesresultaterne vil blive overført på kort med tilhørende redegørelser.

I forsøgsperiodens 1. år er der afsat godt 1 mill. kr. til kortlægningsarbejdet. Såfremt der i de følgende to år til dette formål kan afsættes samlet omkring 1,5 mill. kr., vil kortlægningsarbejdet kunne gennemføres i det skitserede omfang. Til et sådant kortlægningsarbejde vil der i de to første år af forsøgsperioden være behov for 4 AC-stillinger og 1 laborant, mens der i forsøgsperiodens tredje år vil være behov for 2 AC-stillinger. 1 AC-stilling forudsættes i hele perioden anvendt i miljøstyrelsen, mens den øvrige personaleressource påregnes henført under landbrugsministeriets arealdatakon-

tor. De samlede løn- og driftsudgifter, der under disse forudsætninger henføres under arealdatakontoret, vil udgøre ca. 1,9 mill. kr., herunder særlige rejse- og udstationeringsudgifter, udgifter til kortmateriale m. v. samt udgifter til studentertimer.

De forudsatte ansættelser af personale vil med-

føre udgifter til lokaleleje m. v. og inventar på 166.000 kr. i 1981 og på 144.000 kr. i 1982 og i 1983.

Under forudsætning af, at der i forsøgsperiodens 2 sidste år i alt kan afsættes omkring 12 mill. kr., vil de samlede statslige udgifter fordele sig således:

	1981	1982	1983
Udarbejdelse af forslag, etablering og drift af foranstaltninger til bekæmpelse af okkergener	3.679.000	6.701.000	3.356.000
Administrationsomkostninger i forbindelse med disse foranstaltninger	200.000	200.000	200.000
Kortlægning af indgrebskrævende arealer	1.055.000	1.055.000	400.000
Boligministeriet, lejeudgifter, m. v.	66.000	44.000	44.000
I alt	5.000.000	8.000.000	4.000.000

b. Kommunale og amtskommunale udgifter

Forsøgsordningen har administrative konsekvenser for de fem særligt berørte amtskommuner, der sammenlagt må påregnes at anvende 2-3 akademikere pr. år til administration af loven. Amtskommunerne er imidlertid allerede i dag beskæftiget med forskellige okkerspørgsmål, herunder rådgivning vedrørende allerede eksisterende afvandsningsprojekter, i et omfang der skønmæssigt svarer til op imod halvdelen af den omtalte ressource. Det merforbrug af arbejdskraft, der herefter stadig vil være nødvendigt, forudsættes holdt inden for den økonomiske ramme, som for tiden er pålagt amtskommunerne.

c. Forsøgsordningens beskæftigelseseffekt

Med en lønkvote på ca. 65 vil det til forsøgsordningen afsatte beløb få en beskæftigelsesfremmende effekt på ca. 95 mandår, hvilket svarer til en gennemsnitlig beskæftigelse hele forsøgsperioden igennem på 30-35 mand.

6. Resultatet af de førte forhandlinger

Lovforslaget har været forhandlet med landbrugsministeriet, De danske Landboforeninger, Danske Husmandsforeninger og Amtsrådsforeningen i Danmark.

Landbrugsministeriet har tilsluttet sig lovforslaget.

Landboorganisationerne er principielt enige i, at der skal kunne ydes støtte til etablering af okkerbekæmpelses anlæg på forsøgsbasis, men har ikke på nuværende tidspunkt kunnet tiltræde lovforslaget, idet man befrægter lovforslagets mulige conse-

kvenser for udbetalingen af støtte efter loven om tilskud til dræning og vanding.

Amtsrådsforeningen har anført, at dræningsprojekter, som efter afvejning af samtlige arealinteresser ikke er samfundsmæssigt rentable, ikke bør gennemføres.

Inden der ydes støttetilsagn, bør der således foretages en interesseafvejning, som kan foretages af amtsrådet, der varetager hovedparten af arealinteresserne i det åbne land.

Amtsrådsforeningen er enig i, at der skal etableres en ordning til okkerbekæmpelse, og finder, at amtsrådet bør have lejlighed til at udtale sig om dræningsprojekter, forinden der gives tilsagn om støtte såvel efter loven om tilskud til dræning og vanding som efter nærværende lov.

Ved en sådan udtaleordning ville man opnå, at det på et tidligt tidspunkt kan afklares, hvorvidt der findes væsentlige problemer, herunder om okkerudledning, i forbindelse med gennemførelsen af dræningsprojekter.

Amtsrådsforeningen finder, at administrationen af loven i videst muligt omfang bør tillempes ovenstående retningslinjer.

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser

Til § 1

Med lovforslaget tilsigtes for en tre-årig forsøgsperiode at skabe grundlag for en undersøgelse af de okkerudledningsproblemer, jordbrugerhvervenes afvandsnings- og dræningsprojekter i en række tilfælde giver anledning til. Undersøgelserne vil navnlig koncentrere sig om at afgrænse beliggen-

heden af de arealer, der ved afvanding antages at afgive så meget okker, at bekæmpelse er påkrævet, at vurdere forskellige okkerbekæmpelsesmetoders effektivitet samt at fastlægge grænseværdier for okkerudledning med henblik på at sikre, at de for de enkelte vandområder fastlagte miljømæssige målsætninger ikke tilsidesættes ved okkertilførsel.

Til § 2

Inden for beløbsrammer, der fastsættes på de årlige bevillingslove, åbnes der med forslaget mulighed for, at der kan afholdes udgifter til det nødvendige kortlægnings- og undersøgelsesarbejde. Endvidere tilvejebringes mulighed for, at der i forbindelse med afvandings- og dræningsprojekter, hvor indgrebsforanstaltninger er nødvendige, kan ydes fuld støtte til dækning af den enkelte landmands udgifter til etablering og drift af anlæg og andre foranstaltninger til imødegåelse af okkerskader i vandløb, søer eller havet.

Til § 3

De rensningsforanstaltninger, der skal gennemføres som led i miljøstyrelsens afgørelser om ydelse af støtte, vil blive fastlagt i et samarbejde mellem det amtsråd, der er ansvarlig for recipientplan-

lægningen, den »tekniske« undergruppe, der er beskrevet i de almindelige bemærkninger, og miljøstyrelsen.

Til § 4

Med forslaget tilvejebringes hjemmel for, at miljøministeren efter forhandling med landbrugsministeren og de berørte parter kan fastsætte regler for en hensigtsmæssig administration af støtteordningen. Det er hensigten, bl. a. med henblik på at sagsbehandlingstiden for støttesagerne bliver så kort som mulig, at inddrage de berørte amtsråd i sagernes behandling.

De oplysninger, der er nødvendige for støttesagerens behandling, vil navnlig vedrøre jordens frie pyritindhold, belyst ved jordbundsanalyser.

Støtten forudsættes fortrinsvist ydet til indgrebskrævende projekter, hvortil der ydes støtte i medfør af lov om tilskud til dræning og vanding. Loven tænkes i første række anvendt på afvandings- og dræningsprojekter, der igangsættes efter lovens ikrafttræden, men miljøstyrelsen kan bringe tilskudsordningen i anvendelse på projekter, der er udført før lovens ikrafttræden, eller som etableres uden tilskud efter loven om tilskud til dræning og vanding.